

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

O‘ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGI KAFEDRASI

**O‘ZBEK FOLKLORI
FANI
O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 200000 – San‘at va gumanitar fanlar
Ta‘lim sohasi: 230000 – Tillar
Ta‘lim yo‘nalishi: 60230100 – Filologiya va tillarni o‘qitish:
o‘zbek tili

Guliston – 2024

Fanning nomi	O'zbek folklori
Fan/modul kodi	O'F1106
Fan/modul turi	Majburiy
O'quv yili	2024/2025
Fan semestri	1
Ta'lim tili/turi	O'zbek/kunduzgi
Fanga ajratilgan soat/kredit	180/6
Auditoriya soat/kredit	72
Mustaqil ta'lim uchun ajratilgan soat/kredit	108

I.FANNING MAZMUNI

Fanni maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga xalq og'zaki ijodi namunalari sinkretik san'at sifatida xalq ma'naviy hayotida muhim o'rin tutishini, unda o'zbek xalqining asrlar davomidagi ijtimoiy, maishiy, madaniy hayoti o'zining badiiy ifodasini topganligi, o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari va ularning janrlar tarkibi, o'ziga xos xususiyatlari bo'yicha ilmiy-nazariy ma'lumot berishdan iborat.

Fanning vazifasi: Fanni o'qitishning vazifasi talabalarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari bilan tanishtirish, ta'lim oluvchilarda qayd etilgan masalalar bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish vazifalarini bajaradi.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (Ma'ruza, amaliy, seminar va mustaqil ta'lim mavzulari)

II.I Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi

№	Modul nomi	Ma'ruza mashg'ulotida ko'riladigan mavzular	Amaliy mashg'ulot bo'yicha mavzulari	Seminar mashg'ulotbo'yicha mavzulari	Mmustaqil ish mazulari
1	1-mavzu. Xalq og'zaki ijodi so'z san'ati sifatida. Xalq og'zaki ijodining o'ziga xos xususiyatlari	Xalq og'zaki ijodi so'z san'ati sifatida. Xalq og'zaki ijodining o'ziga xos xususiyatlari	Xalq og'zaki ijodining o'ziga xos xususiyatlari, ver siya va variantlarning farqli jihatlari	Xalq og'zaki ijodining janrlari. Janrlararo munosabatlar	Mif va badiiy adabiyot munosabatlari
2	2- mavzu. Mif va uning badiiy talqinlari. Afsona, rivoyat, naqlarning janr xususiyati	Mif va uning badiiy talqinlari. Afsona, rivoyat, naqlarning janr xususiyati	Mif, afsona, rivoyatlar va ularning badiiyati	Qahramonlik dostonlari xususiyatlari. Ishqiy-romanik dostonlar tabiati	Mustaqillik yillarida xalq og'zaki ijodining davlat maqomiga erishishi
3	3- mavzu. Xalq dostonlari va ularning o'ziga xos xususiyatlari. Qahramonlik dostonlari	Xalq dostonlari va ularning o'ziga xos xususiyatlari. Qahramonlik dostonlari	O'zbek xalq dostonlarida pir va eran obrazlari	Kitobiy dostonlar. Xalq kitoblarining janr xususiyatlari	Bolalar folklorida mifologik elementlar
4	4- mavzu. Romanik dostonlarning g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Kitobiy dostonlar	Romanik dostonlarning g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Kitobiy dostonlar	"Malika Ayyor" dostoni tahlili	Xalq ertaklari turlari va ulardagi obrazlilik	M. Koshg'ariyning "Devon u lug'otit turk" asarida mifologik dunyoqarash unsurlari

	5- mavzu. Xalq ertaklari	Xalq ertaklari	Maishiy ertaklar va ularning tahlili	Mavsumiy marosim folklori namunalari va ularning badiiyati	Xodi Zarif - o'zbek folklorshunosligining asoschisi
6	6- mavzu. Mavsumiy va oilaviy marosim folklori namunalari va ularning badiiyati	Mavsumiy va oilaviy marosim folklori namunalari va ularning badiiyati	"Alpomish" dostoni tahlili	Oilaviy marosim folklori namunalari va ularning badiiyati	Bugungi o'zbek folklorshunosligining rivoji
7	7- mavzu. Qo'shiq; Mehnat qo'shiqlari va termalar.	Qo'shiq; Mehnat qo'shiqlari va termalar.	"Go'ro'g'lining tug'ilishi" dostoni tahlili	Mehnat qo'shiqlarining yaratilishi, tarixi va badiiyati	"Dada Qo'rquv kitobi" va "Alpomish" dostonida mifologik tizimning qiyosiy tahlili
8	8- mavzu. Lirik qo'shiqlar	Lirik qo'shiqlar	"Kuntug'mish" dostoni tahlili	Bolalar folklori	Xalq qo'shiqlarida mifologik timsollar
9	9- mavzu. Bolalar folklori va ularning talqinlari, badiiy xususiyatlari	Bolalar folklori va ularning talqinlari, badiiy xususiyatlari	Mavsumiy marosim folklori namunalari va ularning tahlili	O'zbek xalq maqollari janr xususiyatlari va genezisi	Ertaklarda mifik unsurlar
10	10- mavzu. Xalq maqollari va topishmoqlar	Xalq maqollari va topishmoqlar	Oilaviy marosim tadriji	Topishmoq janri va undagi badiiy san'atlarning o'rni	Folklor va badiiy adabiyot munosabatlari
11	11- mavzu. Latifa va lof janrlarini o'ziga xos xususiyatlari.	Latifa va lof janrlarini o'ziga xos xususiyatlari.	Lirik qo'shiqlardagi ramzlar	Alla janri xususiyatlari va badiiyati	Epik janrlarda adabiy badiiy qoliplar va an'anaviy tasvir vositalari
12	12- mavzu. Askiya. Tomosha san'ati	Askiya. Tomosha san'ati	Bolalar qo'shiqlari	Marosim qo'shiqlari	Individual ijodkorning xalq og'zaki ijodidan foydalanish mahorati

III. Fanni o'qitish natijalari / shakllanadigan kompetensiyalar

Ushbu fanni o'zlashtirish natijasida, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

Epik, lirik, dramatik asarlarni tahlil qilish, adabiy tanqidchilik bilan hozirgi adabiy jarayonni bog'lab tushuntirish kategoriyalari to'g'risida; yangi davr o'zbek adabiyotidagi ijodkorlar, olamining epik, lirik, dramatik asarlarini bilishi, tahlil qilish kategoriyalari to'g'risida bilimga ega bo'lishi; - bugungi adabiyotda kechayotgan jarayonlarni tahlil qila olishi, o'zbek adabiyotining bugungi holatini dunyo adabiyotida kechayotgan jarayonlarga qiyoslashi, yangi davr adabiyotida kechayotgan jarayonlarni tahlil qila olishi, o'zbek adabiyotining bugungi holatini dunyo adabiyotida kechayotgan jarayonlarga qiyoslash ko'nikmani egallashi; - badiiy asarni tushunib, anglab, tahlil qilib o'qiy olishi, badiiy ijod falsafasini, psixologiyasini adabiy siymolaning ijod laboratoriyasi misolida tushunish malakalariga ega bo'lishi lozim.

IV. Ta'lim texnologiyalari va metodlari

"O'zbek folklori" fanini o'zlashtirishda o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi axborot-pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Dasturda ko'rsatilgan mavzular ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulot shaklida olib boriladi, shuningdek, fanning dolzarb masalalari talabalarga mustaqil ta'lim sifatida o'zlashtirish uchun beriladi. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, audio-video materiallar hamda texnik vositalardan

foydalaniladi. Mashg'ulotlar rivojlantiruvchi, muammoli, hamkorlik, o'yin texnologiyalari va qator metodlari orqali tashkil etiladi.

- Aqliy hujum;
- Muammoli vaziyat;
- Keys kabilar.

V. Kreditlarni olish uchun qo'yiladigan talablar

Joriy, oraliq va yakuniy nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.

Asosiy adabiyotlar:

1. Safarov O. O'zbek xalq og'zaki ijodi. – Toshkent: “Musiqqa” nashriyoti, 2010.
2. Jo'rayev M., Eshonqulov J. Folklorshunoslik kirish.-Toshkent: “Barkamol fayz media”, 2017.
3. Jo'rayev M. Folklorshunoslik asoslari. – Toshkent: Fan. 2009.
4. Mirzayev T. va boshqalar. O'zbek folklori. Darslik. – Toshkent: Tafakkur bo'stoni. 2020.
5. Madayev O. O'zbek xalq og'zaki ijodi. – Toshkent: Mumtoz so'z. 2013.

Qo'shimcha adabiyotlar:

6. Madayev O. O'zbek xalq og'zaki poetik ijodi. (Nazariy kurs matni). – T.: 1999.
7. Mirzaev T. Epos i skazitel. – Tashkent: Fan. 410 s.
8. Turdimov Sh. Etnos va epos. – Toshkent, O'zbekiston, 2012.
9. Ergashev A. Qashqadaryo-Surxondaryo dostonchiligi. – Toshkent: Fan. 2008.
10. Eshonqulov .I. Epik tafakkur tadriji. – Toshkent. Fan. 2006.
11. O'zbek folklorshunosligi masalalari. 3-kitob. – Toshkent: Fan. 2010.
12. O'zbek xalq og'zaki ijodi yodgorliklari. 100 jildlik. – Toshkent: G'afur G'ulom, 2015, 2016.

Axborot manbaalari

1. www.kutubxona.uz
2. www.natlib.uz
3. www.scopus.com
4. www.wikipedia.org
5. www.ziyonet.uz
6. www.guldu.uz
7. www.folklore.ru.
8. www.kutubxona.uz
9. www.natlib.uz

Guliston davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.

Fan/modul uchun ma'sullar:

Primov A. - Guliston davlat universiteti O'zbek adabiyotshunosligi kafedrasida katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Tilovov A. – ToshDO'TAU dotsenti

To'rayeva D. - filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent